

Türkiyədən xoş xəbər

“Kitabi Dədə Qorqud”un yeni nüsxəsi aşkar edilib

Türkiyənin NTV telekanalının yaydığı məlumata görə, Bursa şəhərində bir antiq əşyalar mağazası sahibinin nadir əsər olduğunu bilmədən Muradiyə Quran və Əlyazmaları Muzeyinə bağışladığı “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının nüsxəsi türkoloqların tədqiqat mənbəyi olub.

Hədiyyəlik əsər Bursa Bələdiyyəsi tərəfindən bərpa olunub və onun surəti nəşr edilib. Bundan sonra türkoloqlar daha öncə Drezden və Vatikan nüsxələri məlum olan “Kitabi Dədə Qorqud” dastanının yeni nüsxəsi üzərində tədqiqata başlayıblar.

Əsərin orijinalını muzeyə bağışlayan tacir İbrahim Koca bildirib ki, kitabı ona Bursanın Fadıllı kəndindən ərəb dilini və Osmanlı türkçəsini bilən bir müəllim gətirib. Kitab kolleksiyası olmadığını və bu səbəbdən onu muzeyə hədiyyə etdiyini söyləyən Koca əlavə edib ki, Bursa Universitetinin müəllimləri sonradan ona bu nüsxənin çox nadir və qiymətli olduğunu deyiblər.

Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının kafedra müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru, “Kitabi Dədə Qorqud”un Vatikan nüsxəsinin tədqiqatçısı olan professor Tərhan Quliyev “Xalq qəzeti”nə açıqlamasında bildirdi ki, bu

dastan türk xalqlarının mədəniyyətində çox əhəmiyyətli yer tutur:

– Dastanın elm aləminə məlum olan nüsxələri uzun zamandır ki, türk dünyasının ədəbiyyatşünasları tərəfindən araşdırılır. Elm aləminin ehtimalına görə, dastanın hələ tapılmamış nüsxələri də olmamış deyil. Çünki bu böyüklükdə abidənin cəmi iki nüsxədə bizim dövrümüze gəlib çatması inandırıcı deyil. Fikrimiz daha yaxşı izah etmək üçün, misal olaraq vurğulayım ki, Füzilinin divanının

Türkiyədə 68 nüsxəsi var.

“Kitabi Dədə Qorqud” dastanının yeni nüsxəsinin tapılması onu göstərir ki, vaxtilə, ən azı, bir neçə nüsxədə üzü köçürülüb. Yeni nüsxənin əldə edilməsi də biz alimlərin gumanını doğruldur. Deyilənə görə, Bursa şəhər bələdiyyəsi bu nüsxəni yenidən çap edib yayıb, amma hələ ki, bizə gəlib çatmayıb. Bu əsərin bizim üçün də əlçatan olmasını arzu edirik. Araşdırıb, aydınlaşdırardıq ki, onun Vatikan və Drezden nüsxələri ilə oxşar və fərqli cəhətləri nələrdir? Ümumiyyətlə,

düşünürük ki, yeni tapılan bu əlyazmanın “Dədə Qorqud” dastanına nə qədər adiyatı var? Müəyyənləşdirmək lazımdır ki, yeni tapıntı əsl dastandırmı, yoxsa əvvəlki nüsxələrin törəməsidir?

Məlumatla görə, yeni nüsxə 238 səhifəlikdir və onların hər birində başlıqları qırmızı mürekkəblə yazılmış 13 sətir var. Bu, onu deməyə əsas verir ki, bu törəmə deyil, bəlkə də, dastanın yeni bir qoludur. Bir neçə il bundan öncə dastanın Türkmən səhra nüsxəsi də ortaya çıxmışdı. Hələ ki bu variantın da üzərində araşdırmalar aparılır. Dəqiqləşdirməyə çalışırıq ki, yeni bir qoldur, yoxsa Vatikan və Drezden nüsxələrinin surətidir.

Türkoloq alim Bəşir Ayyazovlu isə jurnalistlərə müsahibəsində bildirib ki, üzə çıxan yeni nüsxə türk mədəniyyətinin tədqiqi baxımından çox qiymətlidir. “Qədim türk dilində yazıldığı üçün əsərdə oxunma problemi olan kəlmələr də var. Türkoloqlar və dilçi alimlər bu kitabın üzərində illər boyu çalışacaqlar. Onlar bu nüsxənin

əvvəlkilərdən fərqi də aşkar edəcəklər. Düşünürəm ki, “Kitabi Dədə Qorqud” dastanının daha çox nüsxəsinin olması türk mədəniyyəti üçün bir zənginlikdir”.

Alim bildirib ki, bu nüsxə XVII əsrdə tərtib edilib və qədim türk dilinin tədqiqi baxımından əhəmiyyətlidir. O, kitabın surətinin çap edilərək kitabxanalara paylanması və internetdə yerləşdirilməsinə görə Bursa şəhər bələdiyyəsinə təşəkkürünü bildirib.

Əli NƏCƏFXANLI, “Xalq qəzeti”